

Matèria: **HISTORIA DE LES DONES**

1. DESCRIPCIÓ I CONTEXTUALITZACIÓ

Codi	12400		
Matèria	<i>Historia de les dones</i>		
Curs acadèmic	2012-2013	Idioma	Castellà (sessions presencials) Castellà o català (materials i activitats)
Crèdits ECTS	3	Hores d'estudi	75
Facultat	de Lletres		
Departament			
Titulació	Màster en Agents d'Igualtat d'Oportunitats per a les Dones en l'àmbit rural		
Tipologia	Obligatòria		

PROFESSOR	Jaume Barrull Pelegrí		
Telèfon	973 703161		
Correu	jbarrull@historia.udl.cat		
Ubicació del despatx		Horari de Consulta	

2. COMPETÈNCIES

Competències Transversals
Competències transversals instrumentals: <ul style="list-style-type: none">• Capacitat d'adaptar-se a situacions noves.• Capacitat per usar les TICs.• Capacitat d'organització i planificació mitjançant objectius i estratègies.• Capacitat de dissenyar, gestionar i avaluar projectes

Competències transversals interpersonals:

- Capacitat de treballar en grup
- Capacitat de treballar en equips de caire interdisciplinari.

Competències transversals cognitives:

- Capacitat d'anàlisi de l'entorn cultural, social i polític.
- Capacitat de reconèixer i articular una resposta a les situacions de discriminació envers les dones.
- Capacitat d'elaborar accions positives.
- Capacitat d'aplicar coneixements teòrics per resoldre problemes pràctics.
- Capacitat de generar noves idees.
- Capacitat de raonament crític.

Competències Específiques

- Identificació de les fonts de desigualtats de gènere que operen en els diferents àmbits socials.
- Anàlisi de problemàtiques de desigualtat en diferents àmbits i disseny solucions.
- Coneixement de les principals qüestions que s'han fet sobre el gènere en les darreres dècades.
- Coneixement de les principals reivindicacions de les dones en la seva lluita contra les discriminacions de gènere i per l'assoliment de la igualtat d'oportunitats.
- Coneixement del pensament polític feminista i de la seva evolució al llarg del temps.
- Aplicació dels continguts a exercicis pràctics vinculats a diferents àrees temàtiques (educació, treball, polítiques públiques, mitjans de comunicació, etc.)
- Coneixements de la legislació vigent sobre gènere i avaluació de les seves implicacions socials.
- Capacitat d'incorporar els coneixements en matèria de gènere a l'anàlisi de diferents problemàtiques i situacions socials.

3. OBJECTIUS

Objectius generals que defineixen aquesta assignatura

- Comprendre els mecanismes de construcció del coneixement històric i les aportacions crítiques de la historiografia feminista.
- Analitzar els models normatius de gènere i les relacions entre dones i homes en els inicis de la modernitat, amb atenció especial als àmbits del treball i la família.
- Conèixer a grans trets el pensament i les estratègies de vida de les dones en aquesta època, i llur negociació dels models de gènere

4. CONTINGUTS

Continguts de l'assignatura

En els darrers trenta anys, una de les contribucions més importants de la crítica feminista ha estat la de transformar les estructures més profundes de la comprensió dels processos històrics i la construcció sociocultural de desigualtat sexual. Des d'una perspectiva teòrica renovada ens centrarem en algunes de les claus interpretatives sobre les quals s'ha construït històricament la diferència sexual en la societat contemporània.

Tema 1

La teorització del concepte de "gènere" com a categoria d'anàlisi històrica ha tingut una influència fonamental per a la historiografia feminista més recent. Analitzarem els plantejaments i les aportacions de la història de les dones i la història del gènere i la necessitat de parar atenció a la dimensió sociocultural dels processos històrics d'exclusió i diferenciació de sexe i gènere.

Tema 2

Un dels fonaments en què es basa la desigualtat entre homes i dones en la societat actual és el conjunt d'assumpcions de gènere sobre les quals es construeixen els significats del treball femení. Explorarem les arrels històriques d'aquests significats i llur impacte en l'univers laboral femení.

Tema 3

La construcció històrica dels significats associats a la ciutadania i a les dones al llarg de l'època contemporània és un dels fonaments sobre els quals es construeix la desigualtat entre homes i dones. Farem atenció als termes del debat històric entre igualtat i diferència, i realitzarem un recorregut històric a través dels períodes de definició, contradicció i canvi històric més importants.

1. METODOLOGIA

5.1. Sessions presencials

L'assignatura constarà de dues sessions presencials de presentació i discussió dels aspectes teòrics fonamentals i del treball personal de les/els alumnes, a partir dels materials (lectures i textos d'època) que s'indiquen, i que estaran a la seva disposició en l'aplicació informàtica

5.2. Activitats

Cadascuna d'elles, d'un màxim de 5 pàgines, bibliografia i documentació complementàries a part.

1.- REFLEXIÓ TEÒRICA. QUÈ ÉS EL GÈNERE I DE QUINA MANERA TRANSFORMA LA COMPENSIÓ HISTÒRICA. A partir de les lectures suggerides, analitzar el impacte del concepte de gènere per a l'anàlisi feminista de la història.

2.- ANÀLISI DE FONTS HISTÒRIQUES: DONES I TREBALL. A partir del dossier de fonts històriques que lliurarem, analitzar la importància de les construccions culturals associades al treball femení.

3.- CIUDADANÍA Y MUJERES. UN PROYECTO DE INVESTIGACIÓN. Presentar el esquema de una investigació sobre un tema relacionada con este tema: de una institució pública, algún aspecto relacionado con la sociedad civil, de alguna ley o grupo de leyes, la presencia de la mujer en cualquiera de estas u otras situaciones semejantes. Presentar el esquema de trabajo, el contexto histórico o social, la relación de fuentes que pueden ser utilizadas, así como una relación bibliográfica

:

6. AVALUACIÓ

Les assignatures (o matèries) dels màsters oficials **s'avaluen en una única convocatòria. Si aquesta no és superada, l'alumna o alumne haurà de matricular-se una altra vegada al curs següent.** Com que l'assignatura de **Historia de les dones** s'imparteix al primer quadrimestre, aquesta **s'avaluarà al mes de febrer.**

L'avaluació de l'assignatura es distribueix de la manera següent:

Tipologia de tasques	Hores de treball de l'alumnat	Criteris d'avaluació
Sessions presencials	4 hores	0 %
Lectures i activitats	71 hores	100 %
TOTAL	125 h.	100%

NOTES IMPORTANTS

Desenvolupament del programa, activitats i data de realització.

- . 20 d' octubre: primera sessió presencial, introducció lectures i activitats 1 i 2
- . 20 d' octubre – 7 de novembre- lectures activitat 1
- . 7 de novembre - 17 de novembre: **entrega activitat 1**
- . 17 de novembre - 7 de desembre: lectures activitat 2
- . 15 de desembre: segona sessió presencial, seguiment activitats i lectures, e introducció lectures i activitat 3
- . 5 de desembre – 21 de desembre: **entrega activitat 2**
- . 22 de desembre – 10 de gener: lectures activitat 3
- . 11 gener – 22 de gener: **entrega activitat 3**

7. BIBLIOGRAFIA I RECURSOS

Bibliografia Bàsica. lectura obligatòria.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

LECTURES OBLIGATORIES:

Activitat 1

Scott, Joan W.: "El género, una categoría útil para el análisis histórico", en Amelang, J.; Nash, M.: *Historia y género. Las mujeres en la Europa moderna y contemporánea*. València, Edicions Alfons el Magnànim, 1990, pp. 23-56.

Bock, Gisela: "La historia de la mujeres y la historia del género: aspectos de un debate internacional", *Historia Social* (València), núm. 9, 1991, pp. 55-77.

Tubert, Sílvia: "Introducción. La crisis del concepto de género", en Tubert, S. (ed.): *Del sexo al género. Los equívocos de un concepto*. Madrid, Cátedra. Universitat de València. Instituto de la Mujer, 2003. .

Activitat 2:

Dossier de textos històrics.

Nash, Mary: "El mundo de las trabajadoras: identidades, cultura de género y espacios de actuación", en Paniagua, J.; Piqueras, J. A.; Sanz, V. (eds.): *Cultura social y política en el mundo del trabajo*. València, Fundación Instituto Historia Social, 1999, pp. 47-67.

Borderías, Cristina: "El trabajo de las mujeres: discursos y prácticas", en Morant, I. (dir.): *Historia de las mujeres en España y América Latina. del siglo XIX a los umbrales del siglo XX*, vol. 3, Madrid, Cátedra, 2006, pp. 353-379.

Burguera, Mónica: "El ámbito de los discursos: reformismo social y surgimiento de la mujer trabajadora", en Morant, I. (dir.): *Historia de las mujeres en España y América latina. del siglo XIX a los umbrales del siglo XX*, vol. 3, Madrid, Cátedra, 2006, pp. 293-311.

Activitat 3:

Guardia Herrero, Carmen de la: "Los discursos de la diferencia. Género y ciudadanía", en Pérez Ledesma, M.: *De súbditos a ciudadanos. Una historia de la ciudadanía en España*, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2007, pp.593-625.

Pérez Garzón, Juan S.: "La revolución liberal: los derechos del hombre ¿y de las mujeres?", en *Historia del feminismo*, Madrid, Libros de la Catarata, 2011, capítulo 3.

Ramos, María Dolores: "Precaris equilibris: dones europees, drets cívics i lluites democràtiques en les tres primeres dècades del segle XX", en Ginard, D. (coord.): *Dona i lluita democràtica al segle XX*, Palma, Edicions Documenta Balear, 2012.

D'ALTRES OBRES DE REFERENCIA RECOMANADES:

Aguado, Ana; Ramos, Mª Dolores: *La modernización de España (1917-1939) Cultura y vida cotidiana*, Madrid, Editorial Síntesis, 2002.

Anderson, Bonnie S.; Zinsser, Judith P.: *Historia de las mujeres. Una historia propia*. 2 Vols., Barcelona, Crítica, 1991.

Bock, Gisela: *La mujer en la historia de Europa*, Barcelona, Crítica, 2001.

Calvo Poyato, Carmen: "La mujer en España", en Giner, S.: *España. sociedad y política*, Madrid, Espasa Calpe, 1990, pp. 551-557.

Duby, Georges; Perrot, Michelle (dirs.), *Historia de las mujeres en Occidente*, Madrid, Taurus, 1992, 5 vols.

Morant, Isabel (dir.): *Historia de las mujeres en España y América Latina*, Madrid, Cátedra, 2005-2006, 4 vols.

Pérez Garzón, Juan S.: *Historia del feminismo*, Madrid, Libros de la Catarata, 2011.

Bibliografia complementària

Lectura opcional, per ampliar informació i millorar les activitats .

TEMA 1.

Burguera, Mónica: "La influencia de Joan Scott en la historia contemporánea de España: historia social, género y el giro lingüístico", en Borderías, C.: *Joan Scott y las políticas de la historia*, Barcelona, Icaria, 2006, pp. 179-211.

Cabrera, Miguel Ángel: "Lenguaje, experiencia e identidad. la contribución de Joan Scott a la renovación teórica de los estudios históricos", en Borderías, C.: *Joan Scott y las políticas de la historia*, Barcelona, Icaria, 2006, pp. 233-257.

Tubert Silvia (ed.): *Del sexo al género. Los equívocos de un concepto*, Madrid, Cátedra-Universitat de València-Instituto de la Mujer, 2003).

TEMA 2.

Arbaiza, Mercedes: "La construcción social del empleo femenino en España", *Arenal*, vol.9, nº 2, 2002, pp. 215-239

Borderías, Cristina, Carrasco, Cristina.; Alemany, Carmen (eds.) *Las mujeres y el trabajo. Rupturas conceptuales*, Barcelona, Icaria-Fuhem, 1994, pp. 17-109.

Capel Martínez, Rosa M^a: *El trabajo y la educación de la mujer en España (1900-1930)*, Madrid, Instituto de la Mujer, 1986.

Nash, Mary: *Mujer, familia y trabajo en España (1875-1936, Barcelona, Anthropos, 1983.*

Sarasúa, Carmen; Gálvez, Lina (eds.): *¿Privilegios os eficiencia? Mujeres y hombres en los mercados de trabajo*, Alicante, Publicaciones de la Universidad de Alicante, 2003.

Scott, Joan W.: "Sobre el lenguaje, el género y la historia de la clase obrera", en *Historia Social* (València), núm. 4, 1989, pp. 81--98.

- "La mujer trabajadora en el siglo XIX", en George D.; Perrot, M. (dirs.): *Historia de las mujeres en occidente. Vol.4 El siglo XIX*, Madrid, Taurus, 2003, pp. 427-461.

Sohn, Ann-Marie: "Los roles sexuales en Francia y el Inglaterra: una transición suave", en Duby, G.; Perrot, M. (dirs.): *Historia de las mujeres en occidente, Vol.5 El siglo XX*, Madrid, Taurus, 2003, pp. 127-157.

TEMA 3.

Aguado, Ana: "Ciudadanía, mujeres y democracia" *Historia Constitucional* (revista electrónica), n.6, 2005. <http://hc.rediris.es/06/index.html>

- "Cultura socialista, ciudadanía y feminismo en la España de los años veinte y treinta", en *Historia Social* (València), núm. 67, 2010, pp. 131-153.

Espigado, Gloria: "Las mujeres en el nuevo marco político", Isabel Morant (dir.) *Historia de las mujeres en España y América Latina Del siglo XIX a los umbrales del XX*, Vol. III (Madrid, Cátedra, 2006): 27-60

Folguera, Pilar: "Voces del feminismo", Isabel Morant (dir.) *Historia de las mujeres en España y América Latina Del siglo XX a los umbrales del XXI*, Vol. IV (Madrid, Cátedra, 2006): 433-463.

Franco Rubio, Gloria Ángeles: "La contribución de la mujer española a la política contemporánea: de la Restauración a la Guerra Civil (1876-1939)", en *Mujer y sociedad en España (1700-1975)*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1982, pp. 239-263.

- "La contribución de la mujer española a la política contemporánea: el régimen de Franco (1939-1975)", en *Mujer y sociedad en España (1700-1975)*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1982, pp. 391-431.

Ginard, David. (coord.): *Dona i lluita democràtica al segle XX*, Palma, Edicions Documenta Balear, 2012.

Guardia, Carmen de la: "El gran despertar. Románticas y reformistas en Estados Unidos y en España", en *Historia Social* (València), núm. 9, 1998, pp. 3-25.

Pateman, Carole: *El contrato sexual*, Barcelona, Anthropos, 1995.

Sanfeliu, Luz: "Derechos políticos y educación ciudadana. Feminismos progresistas en el primer tercio del siglo XX", en *Historia Social* (València), núm. 67, 2010, pp. 113-129.

Wollstonecraft, M.: *Vindicación de los derechos de la mujer*. Edición de Isabel Burdiel. Madrid, Cátedra, 1994.

Yusta, Mercedes: "La Segunda República: significado para las mujeres", Isabel Morant (dir.) *Historia de las mujeres en España y América Latina Del siglo XX a los umbrales del XXI*, Vol. IV (Madrid, Cátedra, 2006): 101-122.

Revistes d'interès:

- *Arenal. Revista de historia de las mujeres.*
- *Genesis. Rivista della società italiana delle storiche.*
- *Clio. Histoire, femmes, sociétés.*
- *Gender and History.*

Historia de les dones: <http://www.aeihm.org>
<http://www.societadellestoriche.it>
<http://www.ifrwh.org>